

קמח עירובין. פרק עשירי – המוצא תפלין דף קד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 תוספות רש"י

1 תרו בה כיתנא – שורין בו פשתן בחול. ואית דגרסי: בנתא כוסמין. תרו – שורין. שהקרו עליה דברים – כשעלו מן הגולה והוצרכו לה. כדלקמן ונימנו והתירוהו. ובטלו תקנת השבות
 2 ממנה למלאות הימנה בגלגל ולא התירו אלא אותה לבדה. הקרו – לשון קריאה (על ידי מקרה) שהביאו בה ראיות לדבריהם, שיש בהן כח לעקור שבות מפני דוחקן. **זי או בלבד**
 3 – היאך יקראו לשאר בורות בור הקרו הרי לא הוקרו דברים אלא על זו. ומדקתני בור הקר – פשיטא דההוא להודיה קשרי. **אלא אמר רב נתנן בר יצחק** – על ידי שמים חיים
 4 היתה קרי ליה בור הקר, לשון מקור. כמו "בהקיר ביר מימיה" כמו שמעין מקור (מימיה) הנובע מתחדש והולך ומוסיף תמיד, כך הקרה רעתה. **כיר** – כמו באר. **נביאים שביניהם** –

5 חגי זכריה ומלאכי. מנהג אבותיהם – באותו
 6 הבור. **משנה** בהן מוציאו בהמינו – בשבת
 7 ולא חייש לטלטול דאין שבות במקדש. בהמינו
 8 באבנטו. ואף על גב דמטימי ליה לאבנט שהוא
 9 קדוש – הכי עדיף, שלא לשהות את הטומאה
 10 בעורה, ולחור אחר צבת של עץ שהיא פשוטי
 11 כלי עץ שאינה מקבלת טומאה. ובירדו לא נגע
 12 בה – דלא ניטמי בהן גופיה. הלכך, בהמינו
 13 אוחר, דלא נגע ביה. ושרץ אינו מטמא במשא,
 14 והאבנט שמיטמא בשרץ – אינו מטמא בהון
 15 האתוחו, דהוה ליה אבנט ראשון לטומאה.
 16 והלכה רווחת היא בכל התלמוד שאין אדם
 17 וכלים מקבלין טומאה אלא מאב הטומאה
 18 בלבד. וגם במקרא לא מצינו טומאה לכלים
 19 ולאדם אלא מן השרץ והגבלה וכיצא בהן,
 20 שהוא אב הטומאה. אבל ראשון לטומאה
 21 מטמא אוכלין ומשקין, כדכתיב (ויקרא יא): "ויכל
 22 כלי חרש אשר יפול מהם" וגו' דהוה ליה כלי
 23 חרס ראשון לטומאה, מכיון שנתלה שרץ
 24 באריו. ואף על פי שלא נגע והכלי חור ומטמא
 25 מה שבתוכו, יכול אם כלים היו בתוכו יטמאו
 26 מחמת כלי ראשון. תלמוד לומר: כל אשר בתוכו
 27 יטמא, וסמך ליה: מכל האוכל אשר יאכל,
 28 אוכלין ומשקין מקבלין טומאה משמות הכלי,
 29 ואין כלי אחר מיטמאו מחמתו בשלחי "הכל
 30 שוחטין". בצבת של עץ – שהיא פשוטי כלי עץ.

31 **שלא לרבות את הטומאה** – לטמא האבנט ונח
 32 לו להשתרותו שם ולחור אדירי הצבת, מלרבות
 33 הטומאה. מהיכן מוציאו אותו – בשבת. מן
 34 החיבל וכן האולם – אבל בעורה, אם נמצא
 35 שם – ומכסחו בסיר, ומניחו עד שתשחק. כל
 36 מקום שחייבין על דונו ברת – אם יכנס לו
 37 בטומאה, דהיינו כולה עורה. ושאר כל מקומות
 38 – למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה. לכן ננס
 39 – כולה עורה, דרבי עקיבא – לשבות. כופין
 40 עליו פסכתר – סיר של נחשת, לכסותו עד
 41 שתשחק למרצאי שבת. "סירותיה" – מתרגמין
 42 פסכתרותיה (שמות כז). רבי שמעון אומר – מפרש בגמרא אדוכא קאי. משלך נתנו לך – כדמפרש בגמרא. **גמרא** המכנים טמא שרין – כלי שנשטמו בשרץ. חייב – חטאת
 43 בשוגג, וברת על דונו, משום "כי את מקדש ה' טמא" (במדבר יט). מוכר ועד נקבה תשלו – במקדש קאי, כדכתיב בסיפיה: "ולא יטמאו את מנחתיה אשר אני שוכן בתוכם" דמייא
 44 דוכר ונקבה, אדם שיש לו טהרה בטבילה. פרט לכלי חרס – טמא, שאם הכניסו למקדש – פטור. דאין לו טהרה – דאין לו טהרה אלא בשבירתו.
 45 לא – לעולם אימא לך המכנים שרין חייב, וטעמא דכלי חרס – משום שאינו ראוי למדרס ולהיות אב הטומאה, (מי שנעשה אב הטומאה) דבעינן דומיא דוכר ונקבה – פעמים שהוא
 46 אב הטומאה כגון זב ובה וטמא מת. וכן הכלים נמי, הואיל וראויין ליעשות אב הטומאה כגון זכר ונקבה. כגון כלי שהוא ראוי למדרס ולמושב הוב – היו אב הטומאה על ידי מדרס
 47 של זב, ומטמאין אדם וכלים, כדכתיב (ויקרא טו): "והודיש על הכלי אשר ישב עליו הוב יטמא", המכניסין למקדש, אפילו כשהן ראשונים, כגון שנטמאו במגע הוב או נגעו במדרס הוב
 48 או בשאר אבות הטומאה – חייב. יצא כלי חרס שאינו נעשה אב הטומאה, שאין לך כלי נעשה אב הטומאה לטמא אדם או כלי אלא מדרס הוב, כדפרישית לעיל, או מגע המת.
 49 דמת אבי אבות הטומאה, כדכתיב ב"זאת חקת" "בכלי או באדם" שנגע במת "וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת תטמא עד הערב" פירוש: נפש הנוגעת בו בטמא זה, שנטמא
 50 במת – טמא עד הערב. והא לא מצית למימר דהאי והנפש הנוגעת בנוגע במת עצמו קאמר, דאם כן – טומאת שבעה איכא. אלמא: טמא מת אב הטומאה משוי ליה קרא לטמא
 51 אדם. הלכך כלי חרס אינו נעשה אב הטומאה כלל, דלמדרס לא חוי – משום דנשבר, ותניא בהדיא בפרק "רבי עקיבא" במסכת שבת (פדא): מדרס כלי חרס טהור. ועל ידי מגע נמי
 52 לא הוי אב הטומאה, דכתיב לעיל מההוא קרא: "וחטאו ביום השלישי" וגו' "וכל אשר יגע בו הטמא" וגו' כל היכא דקרין ביה וחטאו, דיש לו טהרה בטבילה – קרין ביה "והנפש
 53 הנוגעת טמא". וכל היכא דלא קרין ביה "וחטאו" – לא קרין ביה "והנפש הנוגעת". מאן דאמר שלא לשהות קסבר – שרץ שטון שילוח מאריותא. הלכך, לא מיהדי מקמי רבי
 54 הטומאה דאבנט. המכנים שרין – גרסינן. שהיינו – עדיף – מאפוש טומאה. דהא אבנט נמי מדי דקדש הוא. מאי לאו באה מאי מפילגי דמאן דאמר מעורה לא – מפקין ליה בשבת.
 55 קסבר המכנים שרין למקדש פטור – דלא בעינן שילוח מדאורייתא. הלכך, לא מדחיא שבות מקמיה. והמדיכל ומאולם הוא דמפקין ליה, דמשום כבוד שכניה לא העמידו חכמים
 56 דבריהם.

12 **יהודה אומר: בצבת של עץ, שלא לרבות את הטומאה.** מהיכן מוציאו אותו – מן ההיכל,
 13 ומן האולם, ומבין האולם ולמזבחה, דברי רבי שמעון בן גמל. רבי עקיבא אומר: כל מקום
 14 שהייבין על דונו פרת ועל שנתתו הטמא, משום מוציאו אותו. ושאר כל המקומות – כופין
 15 עליו פסכתר. רבי שמעון אומר: מקום שהתירו לך חכמים – מושלך נתנו לך. שלא התירו
 16 לך אלא משום שבות. **גמרא** אמר רב מבי בר קיסנא, אמר שמואל: המכנים טמא שרין
 17 למקדש – חייב. שרין עצמו – פטור. מאי טעמא? אמר קרא: "מוכר ועד נקבה תשלו" –
 18 מי שיש לו טהרה במקוה, יצא שרין שאין לו טהרה. לימא מסייע ליה: "מוכר עד נקבה
 19 תשלו" פרט לכלי חרש, דברי רבי יוסי הגלילי. מאי טעמא – לאו משום דלית ליה טהרה
 20 במקוה? לא, מי שנעשה אב הטומאה – יצא כלי חרס שאינו נעשה אב הטומאה. לימא
 21 בתנאי: שרין שנמצא במקדש – כהן מוציאו בהמינו, שלא לשהות את הטומאה, דברי
 22 רבי יוחנן בן ברוקה. רבי יהודה אומר: בצבת של עץ מוציאו, שלא לרבות את הטומאה.
 23 מאי לאו בהא קא מיפלגי: דמאן דאמר שלא לשהות – קסבר: המכנים שרין למקדש –
 24 חייב, ומאן דאמר שלא לרבות – קסבר: המכנים שרין למקדש – פטור! לא, דכולי עלמא
 25 חייב, והכא בהא קא מיפלגי: מר סבר: שהוי טומאה עדיף, ומר סבר אפוש טומאה עדיף.
 26 אלא בהני תנאי, דתנן: מהיכן מוציאו אותו כו'? מאי לאו בהא קא מיפלגי: דמאן דאמר
 27 מעורה – לא, קסבר: המכנים שרין למקדש פטור, ומאן דאמר מופקה עורה – קסבר: חייב.
 אמר

1 **יצא כלי חרס שאין נעשה אב הטומאה** – פירש
 2 בקונטרס: דלמדרס לא חוי, וגבי טומאת מת
 3 כתיב (במדבר ט): "וחטאו ביום השביעי", וכלי
 4 חרס לאו בר חטאו הוא. דכתיב (ויקרא יא): "ואותו
 5 תשבור".
 6 **לא** דכולי עלמא חייב – ושמואל דאמר פטור
 7 אית ליה דתנאי היא. וסבירא ליה כמאן
 8 דאמר פטור. ורבינו תנאל גרס: "דכולי עלמא
 9 פטור". וקשיא לפירושו: דמאי טעמא דמאן דאמר
 10 בהמינו, הא בהמינו איכא איסורא דאורייתא
 11 להשתרותו במקדש, דהא אית ליה טהרה במקוה.
 12 ובשרץ ליכא איסורא דאורייתא, דלית ליה טהרה
 13 במקוה: לכך נראה גרסת הקונטרס עיקר.
 אמר